

UDK: 371.12 : 159-051: 004

Stručni članak

Primljeno: 18. 09. 2006.

Prihvaćeno: 24. 03. 2007.

KAKO PREDŠKOLSKI PSIHOLOZI KORISTE RAČUNALO U SVOM RADU?

Mr. sc. Joško SINDIK

DJEČJI VRTIĆ "TRNORUŽICA I DJEČJI VRTIĆ "MAKSIMIR", Zagreb,

e-mail: josko.sindik@zg.t-com.hr

Sažetak: *Uloga predškolskog psihologa je dominantno preventivna. Poslovi i radne zadaće predškolskog psihologa obuhvaćaju velik broj međusobno vrlo različitih radnih zadataka, vezanih uz veći broj različitih radnih struktura u dječjem vrtiću, uz neizostavne zadaće vezane uz samu predškolsku djecu. Upotreba računala je nedvojbeno unaprijedila, ubrzala, i višestruko učinila kvalitetnijim rad u mnogim područjima ljudske djelatnosti u posljednjih pedesetak godina, pa nema razloga vjerovanju da je posao psihologa u dječjem vrtiću izuzetak. Cilj istraživanja bilo je razmatranje nekih karakteristika korištenja računala u poslu predškolskih psihologa. Ispitano je ukupno 28 predškolskih psihologa s područja Zagreba i Zagrebačke županije, 27 ženskog i 1 muškog spola, a primijenjen je anketni upitnik nazvan je radnim naslovom Upitnik **Cyberpsy** od ukupno od 12 pitanja (71 varijable). Na temelju dobivenih rezultata, izgleda opravdano pretpostaviti da računalo olakšava rad psihologu, i da mu omogućuje kvalitetniji i opsežniji rad u različitim područjima njegova djelovanja, korištenje više metoda rada, ali i češći osjećaj osobne i stručne kompetencije. Zato je u budućnosti potrebno poticati razvoj vještina korištenja računala uopće, a posebno specifičnih načina uporabe računala u radu predškolskog psihologa.*

Ključne riječi: *predškolski, psiholog, računalo, rad, vještine*

1. UVOD I CILJEVI

Uloga predškolskog psihologa je dominantno preventivna. Poslovi i radne zadaće predškolskog psihologa obuhvaćaju velik broj međusobno vrlo različitih radnih zadataka, vezanih uz veći broj različitih radnih struktura u dječjem vrtiću, uz neizostavne zadaće vezane uz samu predškolsku djecu (Programsko usmjerenje, 1991).

Rezultati istraživanja ukazuju da posao odgoja i obrazovanja djece spada među najstresnije profesije (Živčić-Bećirević I, Smojver-Ažić S, Denona I, Valić Lj, Gurdon I, Patrk L, 2001), posebno za odgajatelje, koji neposredni edukatori u predškolskom odgoju i obrazovanju. Međutim, ni predškolski psiholozi nisu lišeni stresa, koji potječe iz približno sličnih izvora: međuljudskih odnosa te zahtjeva posla (Sindik, 2003).

Jedan od načina da se stres proizašao iz zahtjeva samog posla reducira, može biti i upotreba računala u radu. Upotreba računala je nedvojbeno unaprijedila, ubrzala, i višestruko učinila kvalitetnijim rad u mnogim područjima ljudske djelatnosti u posljednjih pedesetak godina, pa nema razloga vjerovanju da je posao psihologa u dječjem vrtiću izuzetak.

Sindik (2001) daje pregled nekih mogućih načina korištenja računala u predškolskom odgoju i obrazovanju:

- ▶ **upoznavanje** roditelja-korisnika usluga predškolskih institucija s: programima koje dječji vrtić nudi, karakteristikama i specifičnostima pojedinih ustanova; informacije o bitnim zbivanjima u dječjem vrtiću; informiranje o razvojnim specifičnostima djece određene dobi, te specifičnom problematikom (npr. posebne potrebe djeteta): Web-site
- ▶ brza **dostupnost noviteta** u stručnoj literaturi (nove metode, nova saznanja), posredstvom Interneta
- ▶ mogućnost brze, široke i efikasne **komunikacije** sa sustručnjacima i suradnicima u zemlji i svijetu (Internet, e-mail)
- ▶ mogućnost stvaranja funkcionalnih relacijskih baza podataka s objedinjenim **bitnim podacima o djeci** (podaci o razvoju, uvjetima razvoja, specifičnim zdravstvenim karakteristikama, povijesti bolesti, podacima o ranijim tretmanima itd.); npr. prijemni intervju mogao bi se u startu unositi direktno u računalo
- ▶ mogućnost **automatizacije planiranja i programiranja** individualnog i grupnog rada s djecom, s ciljem redukcije nepoželjnih posebnih potreba djeteta, te unapređivanja ukupnog psihofizičkog razvoja djece (relacijske baze podataka s "gotovim rješenjima" - popisom razvojnih karakteristika djece, te potencijalnih teškoća u razvoju
- ▶ popis razvojnih zadataka namijenjenih poticanju poželjnih transformacija određenih karakteristika djeteta
- ▶ korištenje računala kao **didaktičkog sredstva** u odgojnoj grupi (software-i za edukaciju djece, prezentacija priča i glazbe za djecu putem računala, multimedijalne enciklopedije, itd.)
- ▶ mogućnost korištenja standardnih alata okružja Windows za **obradu i prikaz rezultata istraživanja** (Word, Excel), ali i za pojednostavljenje svakodnevnog rada stručnjaka u dječjem vrtiću
- ▶ **dostupnošću "gotovih" stručnih materijala**, koji se mogu modificirati prema potrebama korisnika (rad s odgajateljima, roditeljima, itd).

Internet je zasebno područje komunikacije i informiranja psihologa, odnosno korisnika psiholoških usluga (Pavlović, 2005), pa autorica daje detaljan pregled korištenja računala u ovom području. Tako primjerice početkom 60-tih godina prošlog stoljeća, raste interes za profesionalno usmjeravanje putem Interneta. Prvi sustavi imali su veliku količinu informacija, mogućnost brzog i točnog pronalaska istih te povezivanje informacija o zanimanjima sa interesima korisnika. Harris-Bowlsbey (2001.) navodi rezultate istraživanja učinkovitosti računalnih sustava za planiranje karijere prema kojima ovi sustavi utječu na poznavanje zanimanja i odlučnost u profesionalnom razvoju. I korisnici i savjetnici su izvještavali o pozitivnom iskustvu u korištenju sustava kao i uštedi vremena. Prema Sampson (1997, prema Feduccia, 2003) glavne komponente računalnih sustava su: procjena, traganje za opcijama i pružanje informacija a najvažnije inovacije nalazi se u području dizajna i korištenju multimedijalne tehnologije u prezentaciji informacija te integraciji s Internetom. Internet uključuje različite tehnologije, kao što su elektronska pošta, World Wide Web i multimedijalne aplikacije. Procjenjuje se da više od 200 milijuna ljudi u svijetu koristi Internet te samim tim omogućuje dostupnost i približavanje profesionalne orijentacije širokim masama. Istraživanja o upotrebi Interneta pokazuju da je 1998. godine, među 10 najčešćih Web aktivnosti, planiranje karijere i potraga za poslom zauzimalo treće mjesto (Reile i Harris-Bowlsbey, 2000., prema Šverko, Akik, Babarović, Brčina, Šverko, 2002). **Prednosti** savjetovanja preko Interneta su mnogobrojne: brzi pristup velikoj količini profesionalnih informacija, dostupnost informacija klijentima s udaljenih mjesta s radnih mjesta ili domova, izloženi sadržaj se može modernizirati a multimedijalne aplikacije postaju izvedive integrirajući tekstove, grafičke, video i auditivne zapise te mogućnost interaktivnog dijaloga korisnika i sustava, što značajno povećava privlačnost i funkcionalnost profesionalnog usmjeravanja putem Interneta. Upotrebom Interneta, korisnik ima mogućnost i pristup uslugama profesionalnog informiranja i usmjeravanja, 24 sata dnevno, sedam dana tjedno, može biti prednost za osobe koje stanuju na udaljenim područjima ili osobama s invaliditetom kao i za one koji nisu skloni tradicionalnom savjetovanju, licem u lice (Sampson, 1999, Sampson i Bloom, u tisku, prema Sampson, 2005).

Zbog porasta dostupnosti informacija na Internetu i popularnosti Web site-ova koji pružaju usluge savjetovanja i informiranja, postavlja se pitanje može li računalni sustav zamijeniti stručnjake za profesionalno savjetovanje. Prema Kulenović (1999) odgovor na ovo pitanje je izričito negativan. Trenutna razina spoznaja o kompleksnim odnosima individualnih svojstava s jedne i uspjeha u poslu mjenog efikasnošću i zadovoljstvom s druge strane, nedostatna je za njegovi izvedbu a učinkovitost postojećih aproksimacija ne može ni na koji ozbiljniji način konkurirati iskusnim kvalificiranim stručnjacima. Međutim, e-savjetovanje i upotreba Interneta mogu biti dio uspješnog procesa profesionalnog savjetovan-

ja i informiranja. Na taj način, usluge savjetnika koji u svom radu integriraju upotrebu Interneta, mogu višestruko biti od pomoći svojim klijentima. Jedna od glavnih barijera učinkovite upotrebe Interneta je upravo opseg dostupnih informacija (Presno, 1998, prema McCarthy, 2003). U tom smislu, savjetnici mogu uputiti klijente u pronalaženju relevantnih Web site-ova. Stoga je savjetnike potrebno poticati na kontinuiranu izobrazbu te samoizobrazbu ka učinkovitom profesionalnom savjetovanju u budućnosti.

Kao **nedostaci** savjetovanja preko Interneta (prema Guidelines for Web-based Guidance, Europska komisija, 2004) se navode nedostatak neverbalne komunikacije, nemogućnost praćenja promjena u ritmu i tonu glasa klijenta, nedostatak povratne informacije i velika potrošnja vremena.

Za potrebe ovog istraživanja, izdvojeni su različiti poslovi psihologa. Naime, veći broj poslova psihologa može se svesti na praktično-administrativni rad, dakle rad koji nije isključivo administrativni, ali koji se svodi na aktivnu razmjenu informacija s: roditeljima, suradnicima u dječjem vrtiću, suradnicima u «vanjskim institucijama». Na ovaj način, pisanom odnosno elektronskom komunikacijom, neke informacije mogu postati jasnije, neke trajnije, može se jasnije razlučiti bitno od nebitnog u odnosu na često i afektivno i vremenski limitirani «informativni» ili «savjetodavni» razgovor.

S druge strane, mogućnost jednostavnog čuvanja podataka, njegova modificiranja za slične situacije, te kontinuirane dostupnosti, dodatna je bitna potencijalna olakšica u radu psihologa.

U ovom istraživanju pokušalo se utvrditi kako predškolski psiholozi koriste računalo u radu. U skladu s ovom nakanom, formuliran je anketni upitnik, i primijenjen kod sudionika Sekcije za predškolsku psihologiju u lipnju 2004. u Zagrebu.

Cilj istraživanja bilo je razmatranje nekih karakteristika korištenja računala u poslu predškolskih psihologa.

Na temelju rezultata istraživanja, nastojalo se utvrditi smjernice za buduće mogućnosti korištenja računala u poslu predškolskog psihologa.

2. ISPITANICI I METODE

Ispitano je ukupno 28 predškolskih psihologa s područja Zagreba i Zagrebačke županije, 27 ženskog i 1 muškog spola. Dakle, praktički nije riječ o «uzorku», već o praktički svim zaposlenim predškolskim psiholozima na tom području. Prosječno, ispitanici psiholozi su imali 14 godina radnog staža, od toga 13 godina radnog staža u vrtiću. Većini ispitanika to je prvo i jedino radno mjesto. Prosječan broj djece po jednom psihologu bio je 620 djece, rade u kapacitetu od 27 odgojnih grupa djece, u prosječno četiri objekta.

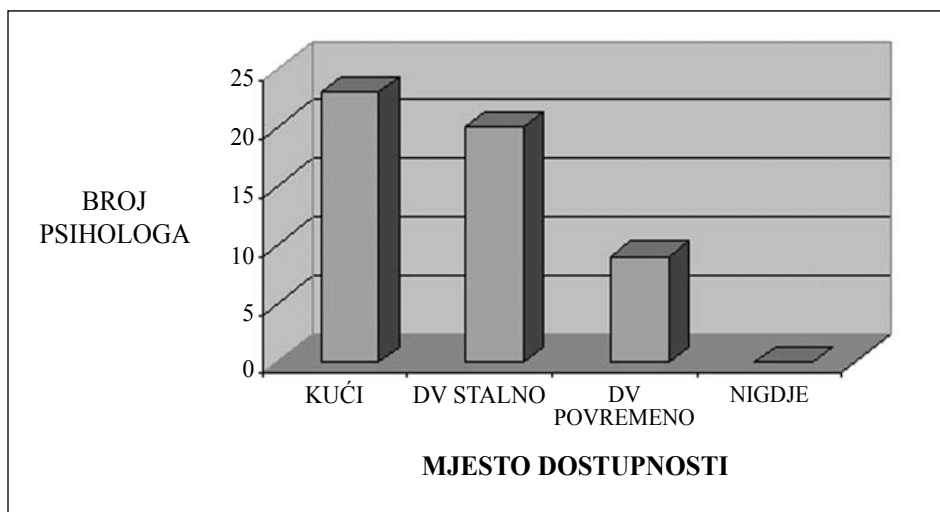
Anketni upitnik nazvan je radnim naslovom Upitnik **Cyberpsy** (u Prilogu), i sastojao se ukupno od 12 pitanja (71 varijabla). Izuzev za varijable dobi, spola, radnog staža, podataka o broju objekata, odgojnih grupa, djece (uvjetima rada psihologa), korištene su skale procjene Likertova tipa, s 3 i 5 stupnjeva procjene. Kod skale od 3 stupnja «0» označavala je situacije koje su rijetke, «1» jednako česte, «2» česte (usporedba zastupljenosti pojedinih poslova, metoda te kompetencije psihologa s računalom i bez njega). Kod skala od 5 stupnjeva korištene su dvije skale. Kod jedne, značenja procjena su bila: 5 = najčešće, 4 = često, 3 = osrednje, 2 = povremeno, 1 = nikad, vrlo rijetko. Kod druge, značenja procjena su bila: 5 = izrazito puno, 4 = puno, 3 = osrednje, 2 = malo, 1 = nikako. Kod jednog pitanja odgovori su se sveli na zaokruživanje jedne od ponuđenih opcija (jednostavni zadatak višestrukog izbora).

U obradi rezultata izračunati su prosječni rezultati i standardna raspršenja za pojedine varijable, definirane česticama upitnika. Potom je načinjena korelacijska analiza, između čestica upitnika koje su se odnosile na «alate» računala kojima se psiholozi koriste, dostupnosti računala psihologu, te pokazatelja dobi, radnog staža psihologa, te broja djece po pojedinom psihologu (rang-korelacije).

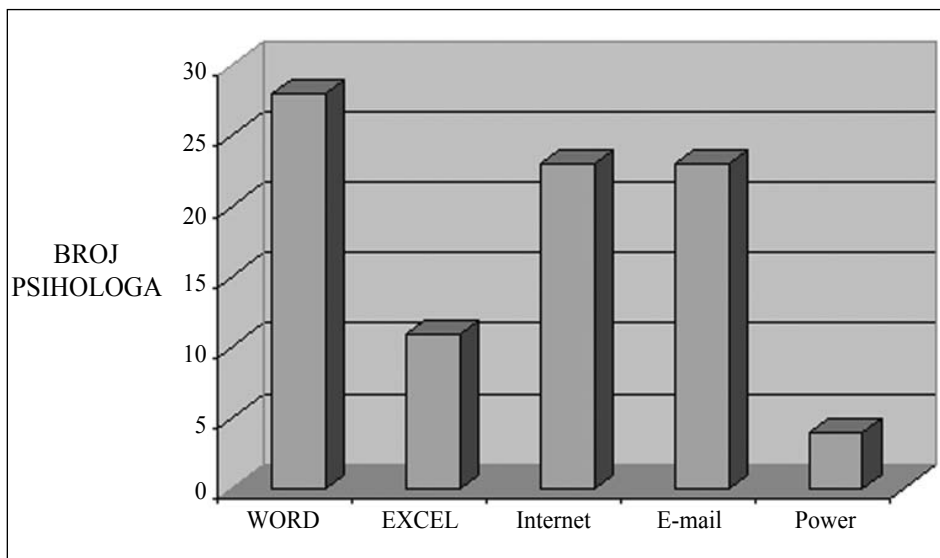
3. REZULTATI I RASPRAVA

Prosječni rezultati i raspršenja, rezultati po varijablama razvrstani su u odnosu na “tematsku” povezanost, pa nema smisla komentirati svih 71 varijablu zajedno.

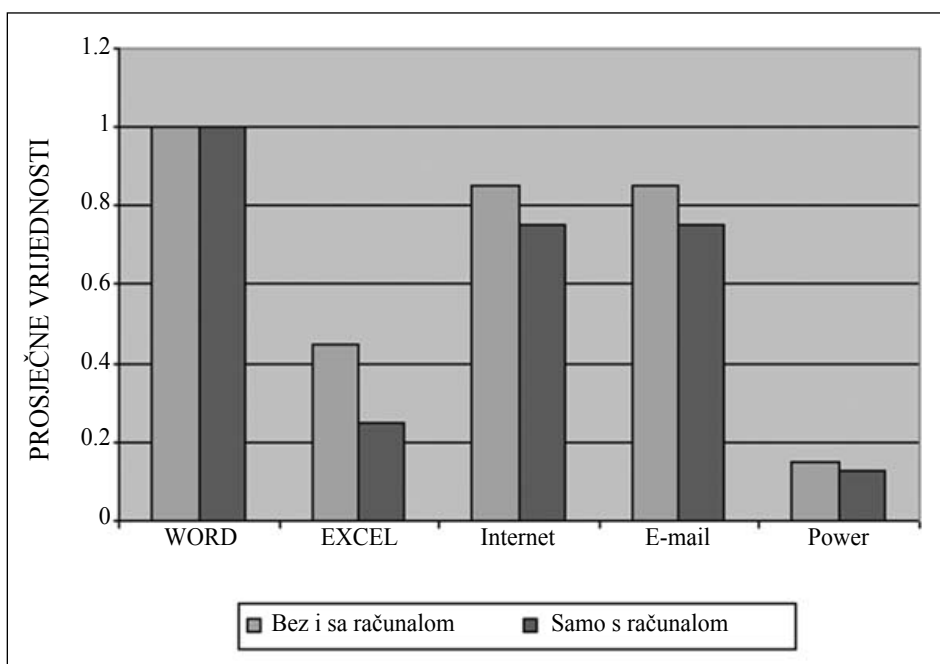
Grafički prikaz 1. Mjesto dostupnosti računala predškolskim psiholozima

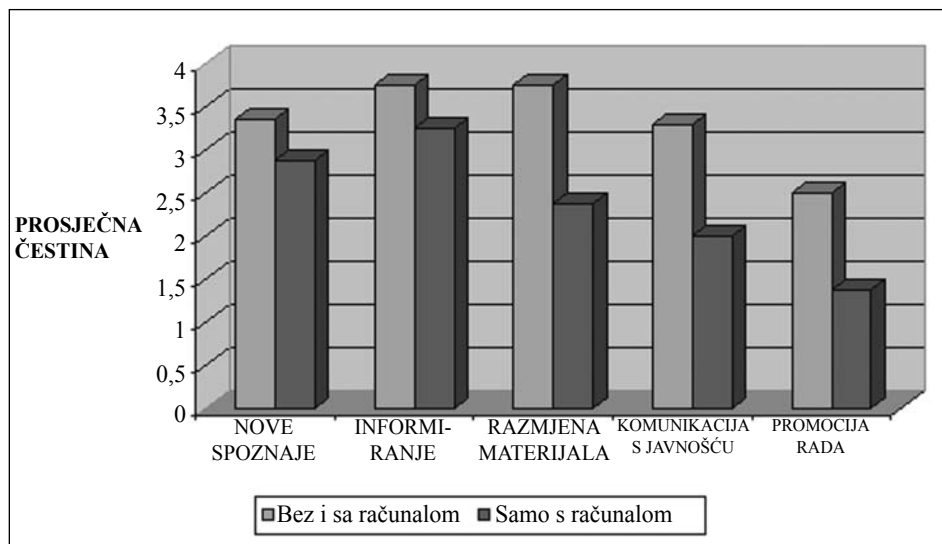
Grafički prikaz 2. Korištenje alata Windowsa kod predškolskih psihologa

Grafički prikaz 3. Korištenje alata Windowsa kod predškolskih psihologa – kod psihologa koji su radili u vremenu bez računala i onih koji su zaposleni u vrijeme trajne dostupnosti računala

Grafički prikaz 4. Doprinos računala promjeni strukture posla predškolskih psihologa – kod psihologa koji su radili u vremenu bez računala i onih koji su zaposleni u vrijeme trajne dostupnosti računala

Uvidom u grafičke prikaze br. 1 – 4., utvrđeno je da su računala većinom trajno dostupna psiholozima kod kuće (kod 23 od 28 psihologa), ali vrlo često i u vrtiću (kod 20 od 28 psihologa), ili barem povremeno (kod 9 psihologa). Dakle, postoji velika mogućnost da se računalo praktično koristi u radu psihologa, na različite načine.

Od Microsoftovih alata, najviše se koristi Word (tekstualni procesor), kojeg koriste uspješno svi psiholozi, a 23 od 28 psihologa znaju se koristiti Internetom i elektronskom poštom (E-mailom). Dakle, i mogućnosti komunikacije psihologa s «vanjskim svijetom» i razmjene informacija su razmjerno velike. Ipak, psiholozi razmjerno manje znaju koristiti Power Point, te u nešto većoj mjeri Excel, što može ukazivati na podatak da su manje skloni istraživačkom radu.

U komparaciji psihologa koji su radili u vremenu bez računala i onih koji su zaposleni u vrijeme trajne dostupnosti računala, zanimljiv je podatak da, izuzev Word-a, psiholozi koji su radili u razdoblju bez računala bolje koriste Excel, Power Point, Internet i elektronsku poštu. To može biti pokazatelj njihovog boljeg poznavanja posla predškolskog psihologa (riječ je o mahom iskusnijim psiholozima), te posljedične motiviranosti za kvalitetniji i lakši rad, ali i anegdotske činjenice da «ne cijeniš dovoljno ono što imaš, već više ono što nemaš». Praktički ista tendencija uočljiva je i kod doprinosa računala promjeni strukture posla predškolskih psihologa – kod psihologa koji su radili u vremenu bez računala i onih koji su zaposleni u vrijeme trajne dostupnosti računala. Naime,

kod svih vrsta poslova, psiholozi koji su radili u razdoblju bez računala češće dolaze do novih spoznaja, bolje se informiraju i bolje komuniciraju, više razmjenjuju stručne materijale i bolje promoviraju svoj rad u javnosti.

Razmatra li se **povezanost** varijabli (Tablica 1), zapaža se da je statistički značajna **pozitivna povezanost** utvrđena za „opću“ varijablu BROJ VRTIĆA-KORIŠTENJE POWER POINT-a ($p < 0,01$), te za varijable korištenja računala: KORIŠTENJE RAČUNALA - KORIŠTENJE Internet, DOSTUPNOST RAČUNALA KUĆI - KORIŠTENJE Internet, DOSTUPNOST RAČUNALA KUĆI - KORIŠTENJE E-MAIL (sve $p < 0,02$), KORIŠTENJE EXCEL - KORIŠTENJE POWER POINT, KORIŠTENJE EXCEL - KORIŠTENJE Internet (obje $p < 0,05$), te KORIŠTENJE Internet - KORIŠTENJE E-MAIL ($p < 0,01$).

Tablica 1. Statistički značajne povezanosti između varijabli dobi, radnog staža psihologa, uvjeta u kojima psiholog radi.

STATISTIČKI ZNAČAJNO POVEZANE VARIJABLE	KOEFICIJENT POVEZANOSTI	RAZINA ZNAČAJNOSTI
KRONOLOŠKA DOB – KORIŠTENJE INTERNET	-0,52	0,02
STAŽ U STRUCI – KORIŠTENJE RAČUNALA	-0,44	0,05
STAŽ U STRUCI – KORIŠTENJE INTERNET	-0,45	0,05
STAŽ U DJEČJEM VRTIĆU – KORIŠTENJE RAČUNALA	-0,43	0,05
STAŽ U DJEČJEM VRTIĆU – KORIŠTENJE INTERNET	-0,45	0,05
BROJ VRTIĆA – KORIŠTENJE POWER POINT	0,61	0,01
KORIŠTENJE RAČUNALA - KORIŠTENJE INTERNET	0,55	0,02
DOSTUPNOST RAČUNALA KUĆI - KORIŠTENJE INTERNET	0,55	0,02
DOSTUPNOST RAČUNALA KUĆI - KORIŠTENJE E-MAIL	0,55	0,02
KORIŠTENJE EXCEL - KORIŠTENJE POWER POINT	0,46	0,05
KORIŠTENJE EXCEL - KORIŠTENJE INTERNET	0,38	0,05
KORIŠTENJE INTERNET - KORIŠTENJE E-MAIL	0,61	0,01

Izgleda da dostupnost računala kod kuće omogućava korištenje računala na «višoj razini» iskoristivosti. Također, izgleda da onaj tko je sklon koristiti računalo na višoj razini, obično ima interes da svoje znanje poveća. Konačno, to je osobito bitno ukoliko psiholog radi na većem broju vrtića (vjerojatno u svrhu bolje prezentacije svog rada, odnosno stručnih tema).

S druge strane, statistički značajna **negativna povezanost** utvrđena je većinom za „opće“ varijable: KRONOLOŠKA DOB – KORIŠTENJE Internet ($p < 0,02$); STAŽ U STRUCI – KORIŠTENJE RAČUNALA, STAŽ U STRUCI – KORIŠTENJE Internet, STAŽ U DJEČJEM VRTIĆU – KORIŠTENJE

RAČUNALA, STAŽ U DJEČJEM VRTIĆU – KORIŠTENJE Internet (sve $p < 0,05$).

Statistički značajna negativna povezanost nije utvrđena niti za jednu varijablu korištenja računala.

Može se pretpostaviti da su stariji i iskusniji psiholozi ipak u prosjeku manje skloni koristiti računalo na različite načine.

Spomenuta tendencija **promjene strukture posla** predškolskih psihologa – kod psihologa koji su radili u vremenu bez računala i onih koji su zaposleni u vrijeme trajne dostupnosti računala, vidljiva je i prema rezultatima t-testova (Tablica 2). Naime, kod svih vrsta poslova, psiholozi koji su radili u razdoblju bez računala, statistički značajno češće dolaze do novih spoznaja, bolje se informiraju i bolje komuniciraju, više razmjenjuju stručne materijale i bolje promoviraju svoj rad u javnosti.

Tablica 2. Statistički značajni t-testovi za male nezavisne uzorke: usporedba karakteristika poslova psihologa prije i poslije korištenja računala u radu psihologa

KARAKTERISTIKE POSLOVA PSIHologa	SA I BEZ RAČUNALA (aritmetička sredina)	SAMO RAČUNALO (aritmetička sredina)	UKUPNO (aritmetička sredina)	RAZINA ZNAČAJNOSTI T-testa
KRON DOB	42,40	36,75	40,32	0,02
STAŽ STRUKA	16,88	10,50	14,38	0,01
STAŽ VRTIĆ	15,80	6,88	12,64	0,01
DOST RAČUN KUĆI	0,95	0,50	0,80	0,05
PROM STRUK POSLA	1,90	1,13	1,56	0,01
STRUČ RAZMJENA	3,75	2,38	3,20	0,01
LAKŠA KOMUNIK	3,30	2,00	2,80	0,02
PROMOC PSIHOL	2,50	1,38	2,08	0,02

U Tablici 3 nalaze se prosječni rezultati čestine obavljanja **vrsta poslova** psihologa koji su prije radili bez računala (a sada s računalom) vezanih uz djete, roditelje, odgajatelje. Uglavnom dolazi do promjena u smislu veće čestine obavljanja praktički svih vrsta posla, ali najizraženije su pozitivne promjene u područjima: PRAĆENJE RAZVOJA DJECE (aritmetička sredina 1,40); PRIKUPLJANJE PODATAKA O DJECI OD RODITELJA (1,40), SAVJETOVANJE RODITELJA (1,35), GRUPNI RAD S RODITELJIMA (1,30); SUGESTIJE ZA INDIVIDUALNO STRUČNO USAVRŠAVANJE ODGAJATELJA (1,35), SUGESTIJE ZA GRUPNO STRUČNO USAVRŠAVANJE ODGAJATELJA (1,30), PODACI O RAZVOJU DJECE DOBIVENI OD ODGOJITELJA (1,30), SAVJETI VEZANI UZ DJECU S POSEBNIM POTREBAMA (1,30).

Tablica 3. Aritmetičke sredine varijabli čestine obavljanja vrsta poslova psihologa koji su prije radili bez računala (a sada s računalom) vezanih uz dijete, roditelje, odgajatelje

KARAKTERISTIKE POSLOVA PSIHOLOGA VEZANIH UZ DIJETE	Aritmetička sredina	KARAKTERISTIKE POSLOVA PSIHOLOGA VEZANIH UZ RODITELJE	Aritmetička sredina
DJECA S POS POTREB	1,10	SAVJETOV RODITELJA	1,35
NEPOSREDNI RAD S DJE	1,10	GRUPNI RAD S RODIT	1,30
PRAĆENJE RAZV DJECE	1,40	PRIKUPLJ PODAT ROD	1,40
PSIHOLO TEST DJECE	1,15	UPUĆ NA VANJ INSTIT	1,15
		PSIHOTERAP RAD RODIT	1,05

KARAKTERISTIKE POSLOVA PSIHOLOGA VEZANIH UZ ODGAJATELJE	Aritmetička sredina
SAVJETI ZA DJ POS POTREBE	1,30
SAVJETI ZA SVU DJECU	1,10
SUGEST GRUP STRUČ USAVRŠ	1,30
PODACI O RAZV DJECE	1,30
SUGES IND STRUČNO USAVRŠ	1,35

U Tablici 4 nalaze se prosječni rezultati čestine korištenja **metoda rada** psihologa koji su prije radili bez računala (a sada s računalom). Uglavnom dolazi do promjena u smislu veće čestine korištenja praktički svih metoda rada psihologa, ali najizraženije su pozitivne promjene u područjima: ANKETIRANJE VEZANO UZ «PROSJEČNU» DJECU.

Tablica 4. Aritmetičke sredine varijabli čestine korištenja metoda rada psihologa koji su prije radili bez računala (a sada s računalom)

KARAKTERISTIKE POSLOVA PSIHOLOGA VEZANIH UZ «PROSJEČNU» DJECU	Aritmetička sredina	KARAKTERISTIKE POSLOVA PSIHOLOGA VEZANIH UZ DJECU S POSEBNIM POTREBAMA	Aritmetička sredina
PROSJ ANKETIRANJE	1.60	POS POT ANKETIRANJE	1.25
PROSJ RAZGOVOR	1.10	POS POT RAZGOVOR	1.10
PROSJ PRIJ INTERVJU	1.15	POS POT PRIJ INTERVJU	1.20
PROSJ OPSERVACIJA	1.10	POS POT OPSERVACIJA	1.15
PROSJ DIJAGNOSTIKA	1.20	POS POT DIJAGNOSTIKA	1.15
		POS POT MALA GRUPA	1.15

U Tablici 5 nalaze se prosječni rezultati čestine doživljaja **stručne kompetencije** u radu psihologa koji su prije radili bez računala (a sada s računalom). Uglavnom dolazi do promjena u smislu veće čestine doživljaja stručne kompetencije

u radu psihologa, ali najizraženije su pozitivne promjene u područjima suradnje s odgajateljima: PODACI O RAZVOJU DJECE DOBIVENI OD ODGOJITELJA (1,50), SAVJETODAVNI RAD PO PITANJU DJECE S POSEBNIM POTREBAMA (1,45), SAVJETODAVNI RAD PO PITANJU «PROSJEČNE» DJECE (1,40), SUGESTIJE ODGAJATELJU PO PITANJU GRUPNOG STRUČNOG USAVRŠAVANJA (1,30).

Najizraženije su pozitivne promjene u područjima suradnje s roditeljima: PODACI O RAZVOJU DJECE DOBIVENI OD RODITELJA (1,40), SAVJETOVANJE RODITELJA (1,30).

Tablica 5. Aritmetičke sredine varijabli čestine stručne kompetencije psihologa koji su prije radili bez računala (a sada s računalom), u radu s odgajateljima i roditeljima

KARAKTERISTIKE KOMPETENCIJE U POSLOVIMA PSIHOLOGA S ODGAJATELJIMA	Aritmetička sredina	KARAKTERISTIKE KOMPETENCIJE U POSLOVIMA PSIHOLOGA S RODITELJIMA	Aritmetička sredina
KOM SAVJ ODG POS PO	1,45	KOM SAVJETOV RODITELJA	1,30
KOM SAVJ ODG PROSJ	1,40	KOM GRUPNI RAD S RODIT	1,25
KOM ODG SUGEST GRUP STRUČ USAVRŠ	1,30	KOM PRIKUPLJ PODAT ROD	1,40
KOM ODG PODACI O RAZV DJECE	1,50	KOM PRIKUPLJ PODAT ROD	1,20
KOM ODG SUGES IND STRUČNO USAVRŠ	1,25	KOM PSIHOTERAP RAD RODIT	1,05

4. ZAKLJUČCI

Predškolski psiholozi nedvojbeno percipiraju i praktično koriste računalo u svom radu. Na temelju rezultata izgleda da stariji psiholozi manje koriste računalo u radu, i manje su skloni učenju vještina korištenja računala. Međutim, psiholozi koji su radili u razdoblju prije «široke primjene» računala više i volje iskorištavaju nove resurse.

Na temelju dobivenih rezultata, nije nimalo pretenciozno pretpostaviti da računalo olakšava rad psihologu, i da mu omogućuje kvalitetniji i opsežniji rad u različitim područjima njegova djelovanja, korištenje više metoda rada, ali i češći osjećaj osobne i stručne kompetencije.

Zato je u budućnosti potrebno poticati razvoj vještina korištenja računala uopće, a posebno specifičnih načina uporabe računala u radu predškolskog psihologa.

LITERATURA:

1. Ariadne – Guidelines for Web-Based Guidance (2004): *European Commission. Directorate General for Education and Culture.*
<http://www.ariadneproject.org>
2. Feduccia, M. D. (2003): *Career Counseling for College Students: The Influence of a Computer-Assisted career Decision-Making Program on the Stability of College Major Selection at a Reserch-Extensive University* (Dissertation). Louisiana State University.
3. Harris-Bowelsbey, J. (2001): *Computer-based Career Planning Systems: Dreams and Realities-historical view. Career Development Quarterly.*
http://www.findarticles.com/p/articles/mi_mOJAX/is_3_49/ai_72703638/print
4. Kulenović, A. (1999): Internetom do profesionalnog informiranja i prikladnog zanimanja. *Suvremena psihologija.* 2:1-2:163-168.
5. McCarthy, C. J., (2003): *Suggestions for training students in using the Internet for career counseling- Effective Techniques.* Career Development Quarterly. http://www.findarticles.com/p/articles/mi_mOJAX/is_4_51/ai_10451899/print
6. Pavlović, Ž. (2005): *Profesionalno savjetovanje i usmjeravanje preko Interneta* (neobjavljeno), Zagreb: Filozoski fakultet, Poslijediplomski studij psihologije, kolegij Psihologijska metodologija
7. Programsko usmjerenje odgoja i obrazovanja predškolske djece (1991): *Glasnik Ministarstva prosvjete i kulture RH,* 7/8: 5-8
8. Sindik, J., Vrsalović I., Bataković, K. (2001): Informatizacija u predškolskom odgoju i obrazovanju - ukorak s djetetom i roditeljima. U: N. Štefančić (ur.). *Zbornik sažetaka radionica - Dani dječjih vrtića Grada Zagreba 2001,* Zagreb, Zagreb: Grad Zagreb, Dječji vrtići Grada Zagreba, str. 21-22
9. Sindik, J. (2006): Pokazatelji stresnosti posla predškolskog psihologa. *Školski vjesnik* 55 (1-2):55-66
10. Šverko, B., Akik, N., Babarović, T., Brčina, A. i Šverko, I. (2002): Validity of E-Advice: *The Evaluation of an Internet-based System for Career Planning. International Journal for Educational and Vocational Guidance.* 2:193-215.
11. Živčić-Bećirević I, Smojver-Ažić S, Denona I, Valić Lj, Gurdon I, Patrk L (2001): Doživljaj stresnosti posla odgajatelja. u: V. Kolesarić (ur.), *Zbornik sažetaka radova Godišnje konferencije hrvatskih psihologa, Pula: Hrvatsko psihološko društvo,* str. 37.

UDC: 371.12 : 159-051: 004

Professional article

Accepted: 18. 09. 2006.

Confirmed: 24. 03. 2007.

HOW PRE-SCHOOL PSYCHOLOGISTS USE COMPUTER IN THEIR WORK?

J. SINDIK (Zagreb)

Šk. vjesn. 56 (2007.), 1-2

Summary: *The role of the pre-school psychologist is predominantly preventive. The work and the tasks of the pre-school psychologist include a large number of different activities done in cooperation with many other employees in the kindergarten, as well as some unavoidable tasks related to the pre-school children themselves. The use of computer undoubtedly improved the quality of work in many areas in the last fifty years, thus there is no reason to doubt that it will bear the same significance in the work of pre-school psychologist. The aim of this research was to consider some characteristics of using computer in the work of pre-psychologists. Subjects of the research were 28 pre-school psychologists from Zagreb and the Zagreb County, 27 female and 1 male. The applied questionnaire was Cyberpsy, was made of 12 questions (and 71 variables).*

The given results support the hypothesis that computer makes psychologist's work easier. It enables him to work with better quality and on a larger-scale, in different areas of his work. It enables him also to use a variety of working methods, and gives him a more frequent feeling of competence, both as an individual and as an expert. Therefore, it is necessary to stimulate developing computer skills in general, and especially the specific modes of using computer in the work of pre-school psychologist.

Key words: *pre-school, psychologist, computer, work, skills*